

Peru

waar de wind geheimen fluistert

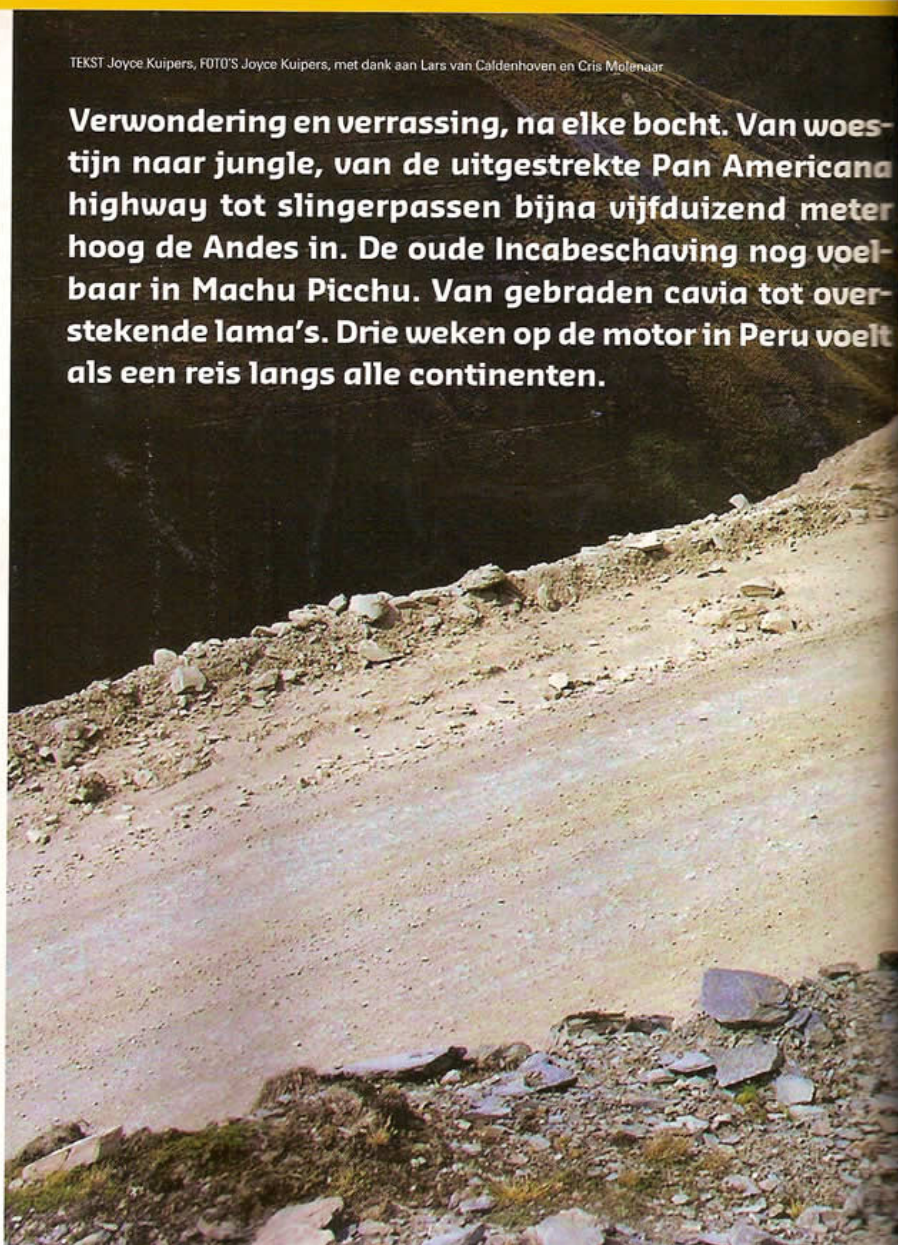
Een diepe afgrond, de bodem van de Cañón del Colca is niet eens zichtbaar vanaf de plek waar ik in de luwte van een enorm rotsblok zit, op 1200 meter hoogte. M'n benen bungelen naar beneden, de motorlaarzen zweven in het niets. De op een na diepste canyon ter wereld. Twee keer zo diep als de Grand Canyon in Amerika. 3191 meters duizelingwekkende afgrond op het diepste punt, alleen de nabijgelegen Cañón del Cotahuasi troeft de kloof af met 163 meter. Mijn motorjas strak om mijn lijf getrokken tegen de kou van de stenen, die alle warmte uit m'n lichaam trekken. Het is nog fris, een paar uur na zonsopgang. We zijn erg vroeg vertrokken uit Chivay, voor een slingerende rit over goed berijdbare onverharde paden naar Cruz del Cóndor. Kilometers lang rijden we langs terrassen die nog door de Inca's zijn aangelegd, en waar nu groente op verbouwd wordt. Dat is tekenend voor Peru: de moderne tijd gaat hand in hand met het culturele en landschapelijke erfgoed dat de vroegere beschavingen hebben achtergelaten.

We nemen een hindernis die volledig tegen alle logica van het motorrijden in gaat: een onverlichte tunnel. Ik rij een zwart gat in, mijn motorlicht doet het niet echt, ik heb de neiging mijn hand uit te steken en te voelen of ik de rotswand op veilige afstand kan houden. Het zwakke schijnsel van het remlicht van mijn voorganger leidt me. Die dus duidelijk hetzelfde probleem heeft, waarom zou je anders remmend een tunnel doorploegen? M'n helm voelt als een blinddoek, m'n lichte offroad-motor bij deze lage snelheid zwaar...

De tunnel is gelukkig niet lang, en daarna is het nog maar een paar kilometer naar Cruz del Cóndor. Het punt waar we deze reusachtige vogel kunnen zien, als we geluk hebben. Want dieren laten zich niet registreren. Ook niet als er tientallen toeschouwers staan te wachten. Of als er zelfs vogelaars van over de hele wereld speciaal naar Peru komen om de Andescondor te bestuderen.

TEKST Joyce Kuipers, FOTO'S Joyce Kuipers, met dank aan Lars van Caldenhoven en Cris Molenaar

Verwondering en verrassing, na elke bocht. Van woestijn naar jungle, van de uitgestrekte Pan Americana highway tot slingerpassen bijna vijfduizend meter hoog de Andes in. De oude Incabeschaving nog voelbaar in Machu Picchu. Van gebraden cavia tot overstekende lama's. Drie weken op de motor in Peru voelt als een reis langs alle continenten.

Rijden op knisperend grind en urenlang slingeren door de Andes. Langzaam raak je gehypnotiseerd

reld, waar al vijfhonderd jaar geen regen is gevallen. Van duizelingwekkende diepte tot letterlijk adembenemende passen op zuurstofarme hoogte. Ook in de rijke dierenwereld, die het land herbergt, zijn de verschillen groot. Voor me: de majestueuze condor met een spanwijdte van drie meter, die zich lui laat meevoeren op de thermiek die de vallei alleen 's ochtends rond een paar uur na zonsopgang biedt. En naast me, boven een bloem, de kolibrie, 's werelds kleinste vogel, met een ijverige vleugelslag die je eigenlijk niet eens kunt zien, en een vliegtechniek waar een doorsnee Apache helikopter niet aan kan tippen.

EL MISTI

De diversiteit in het landschap wekt ontzag, en nederigheid. Elke dag dat we op onze fietsen stappen, zal een dag zijn die nieuwe werelden brengt, en waar we ons vaak maar een verdwaalde zandkorrel in de woestijn voelen. Na de vlucht van de hoofdstad Lima naar ons echte vertrekpunt, het zuidelijk gelegen Spaans koloniale stadje Arequipa, stonden we ineens aan de voet van de vulkaan El Misti, die als een ontzagwekkende rotspartij boven ons uittorende. Aan de voet, zo leek het. Maar dat was gezichtsbedrog. Hij was nog vele kilometers van ons verwijderd. De vulkaan is zo groot - 5822 meter hoog - dat hij een groot deel van onze reis een baken zal zijn. Na tientallen bochten uit het zicht geweest te zijn, doemt hij weer vertrouwd op. Onontkoombaar in zijn grootsheid, en onweerstaanbaar door zijn schoonheid.

Nog steeds een van de grote mysteries uit de oudheid: hoe hebben de Inca's ooit Machu Picchu kunnen bouwen?

ZWEVEN

Reizen is verwachtingen loslaten, en het onverwachte omarmen, bedenk ik. Dus zit ik op een rotsblok, te wachten. Te mijmeren. Peru openbaart zich: het landschap, de dieren, de wegen, de vertes, de hoogte, de diepte van deze canyon. Het duizelt me. Blijkbaar worden mijn overpeiningen opgevangen via mystieke radiogolven, of misschien fluisterde een van de geesten van zijn voorvaders het wel in zijn oor. De Peruaan die me doet opschrikken uit wollige gedachten ge-

Op sommige plaatsen in het hooggebergte bevriest de ochtenddauw tegen de rotsen

baart in ieder geval panikerig, drie meter boven me. 'You lady, you! Come up, very dangerous!' Hoofdschuddend trekt hij me omhoog. 'Er valt hier wel eens iemand naar beneden, soms gaat de aarde schuiven, en deze rots ligt niet zo vast als je denkt.' Vliegen kan ik nog steeds niet, net als de condor overigens, maar die kan zweven. Ik klim omhoog en zoek een veiligere plek op. Ineens zijn ze er. Condors storten zich naar beneden, spreiden hun vleugels. Gracieus zweven ze langs ons heen, af en toe omhoog reizend op een warme luchtstroom die uit de kloof omhoog komt. Zonder thermiek zou de condor ook niet kunnen zweven.

Peru is een land van contrasten. Van de diep-groene jungle tot de droogste woestijn ter we-

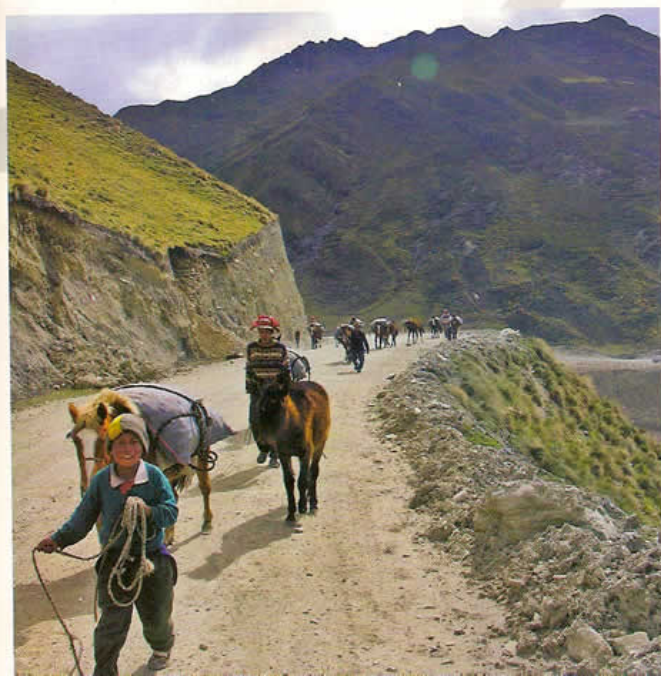
mag. De zee woelt, de temperatuur daalt. De zilte zeelucht vermengt zich langzaam met de doordringende stank van vogelmest. Het geklots van de golven tegen onze boot wordt overstemd door het gebrul van tientallen zeeleeuwen en zeehonden, en door het gekir en snerpen van duizenden vogels die in grote getale langs ons heen scheren. Pinguïns storten zich met ware levensverachting van de rotsen, pelikanen klapwieken weg met zojuist gevangen vis. Zeeleeuwen gaan een speels gevecht aan, duwen elkaar in het water. Duizenden jaren evolutie, en wij voelen ons als moderne mens onbeholpen, met ons reddingsvest om op deze paradijselijke plek, waar het recht van de sterkste geldt. Ik heb nog nooit zo veel zeedieren in het wild gezien en ben ernstig onder de indruk. Dat m'n motorpak volledig onder de vogelpoep zit maakt dan ook niet meer uit.

Aan zee eet ik een heerlijke ceviche: een salade van rauwe vis, hete rode pepers en kruiden. Hoopvol kijkt een Peruaan naast me, mij aan. 'Het wordt gezien als een afrodisiacum...' fluistert de serveerster me giechelend in het oor.

TEGENSPUTTEREN

We zijn nog maar een paar dagen onderweg, maar het voelt nu al als een reis van een maand, zo intens. Motor, vliegtuigje, boot. Alles is vooruitgang, beweging, beleving. We rijden in een zandbuggy door de woestijn, storten ons van de duinen af. In de verte een eenzame wandelaar die z'n voetstappen achterlaat op een scherpe duinkam. Onder ons, de oase van Huacahina waar we overnachten, tussen de palmbomen, aan een klein meer. Het groen van de palmbomen steekt scherp af tegen de okerkleurige zandduin die korrel voor korrel het terrein van ons hotel probeert te veroveren. 's Ochtends

Stugge paardjes dragen hoog in de Andes de zwaarste lasten

In deze Mondriaan wordt zout gewonnen in vierkante bassins

staat de hotelbaas met een schop het zand terug te schuiven. Elke dag voert hij dezelfde dialoog met hetzelfde duin.

Binnendoor rijden we een stuk terug naar het zuiden, via Puquio en Abancay, in twee dagen naar Cuzco. Van zeeniveau klimmen we naar ruim 4200 meter. Mijn nog steeds toenemende enthousiasme over het landschap is omgekeerd evenredig aan het steeds moeizamer voortkruipen van mijn motor. De alsmar ijlere lucht vergt zijn tol. M'n motor sputtert tegen, en kreunt in het hooggebergte. Het gebrek aan zuurstof zorgt voor een armer brandstofmengsel, maar ik heb geen haast. Deze streek vraagt niet om gekaker. De hoogte dwingt ons om ons aan te passen aan de omgeving. Het is alsof we verplicht worden de indrukken en het landschap meer tijd te geven om op ons in te werken.

DRUIPEND BUSJE

De geasfalteerde pas slingert via groene valleien langzaam de grijze bergen in. Als ik even stop, komen er twee Inca-meisjes naar me toe. Ze lopen langs de weg, met hun varkentjes. Giechelend plukken ze wat aan mijn motor, en aan m'n dreadlocks. We verstaan elkaars taal niet, maar een lach verstaat iedereen. Net voor de schemer rijden we het stoffige Puquio in. Er zit een meneer achter een microfoon op het dorpsplein, hij babbelt voor zich uit, zijn stem is overal hoorbaar. Niemand let er op, want er is net een vrachtwagen aangekomen die de arbeiders weer terug naar huis moet brengen, naar hun dorpen in de bergen. Geduw en getrek, iedereen probeert op de auto te klimmen. Ik zit even op een stoepje, te kijken. Achter me komt een stel mannen zo dronken als een tor uit een cafeetje gestrompeld. Hoewel hun gemoedstoestand het eigenlijk niet toelaat, zijn ze toch vast-

beraden om in een minibus te stappen, die ook net aankomt. Er stappen wat mannen uit, de dronken lorren waggelen naar ze toe. 'Amigos!' Verbroedering alom. En om hun mannelijkheid nog maar even te accentueren, staan ze vervolgens gezamenlijk tegen het busje te pissen. De chauffeur klimt uit het krakkemikkige geval, en doet als vanzelfsprekend mee. Druipend stuift het overvolle busje vervolgens van het plein af. Hinnikend van de lach na dit tafereel, voeg ik me bij een paar Inca-vrouwen, die aan het borduren zijn. Stoïcijns gapen ze me aan. Zei ik: een lach verstaat iedereen? De dames kijken me aan alsof ik zojuist vanaf Mars geland ben. En zo voelt het de twee rijdagen daarna: alsof ik op een andere planeet rij. Slingerend door de bergen bereiken we onderweg naar Abancay een plateau op een dikke vierduizend meter hoogte. Ik moet flink in de remmen voor een kudde overstekende lama's, die ik te laat zie: volledig afgeleid door het meer, dat als een indi-

In klederdracht op weg naar de weekmarkt. De dames hebben er zin in vandaag

De uitgestrektheid van de Panamericana Highway, die we een paar honderd kilometer volgen, geeft me het Easy Rider-gevoel, maar dan zonder de tripmiddelen. Zwevend over een brede strook asfalt, rijdend naar de horizon, die gelukkig altijd onbereikbaar blijft. Ik raak in een roes,

z'n ogen, en na een onbehouden en hobbelijke start, hangt de Cessna krakend in de lucht. Meerdere malen zit ik met m'n wang tegen de ruit aangeplakt, omdat mijn vliegenier een voorkeur heeft voor scherpe bochtjes naar links. Alsof het elke keer weer een ontdekking voor

hem is, maakt de piloot een duikvlucht en wentelt tegelijkertijd z'n kist, om een van de figuren beneden ons te laten zien. Enigszins draai-

erig van de kermiskunsten en van de indruk die de Nazcalijnen achterlieten, sta ik weer naast m'n motor. Bizar, met een uitvinding van de moderne mens – het vliegtuig – een tijdssprong te maken en te zien wat vroegere beschavingen hebben gemaakt. En die oude beschavingen, cultuur en volkeren zijn nog steeds verankerd in wat Peru vandaag is. Bijna de helft van de

bevolking is van Indiaanse afkomst, de Quechua, afstammelingen van de Inca. Zij leven voornamelijk in de hooglanden. Diep in het Amazone-regenwoud leven nog Indianen die Aymara spreken, een zeer oude taal. Mestizos vormen de andere grote bevolkingsgroep. Zij dragen het bloed van Indianen en (blanke) Spanjaarden, en wonen vooral aan de lange kustlijn en in de grotere plaatsen.

VERBODEN EILAND

Voor nu laten we de beschaving achter ons, en rijden van Nazca naar Pisco, onze uitvalsbasis voor een bijzondere boottocht naar de Islas Ballestas – te vergelijken met de Galapagos eilanden van Ecuador. Dit natuurreservaat midden in de zee ligt op een eiland, waar je niet aan land

De felle zon heeft zijn sporen nagelaten in het gelaat van een Indiaanse verkoopster

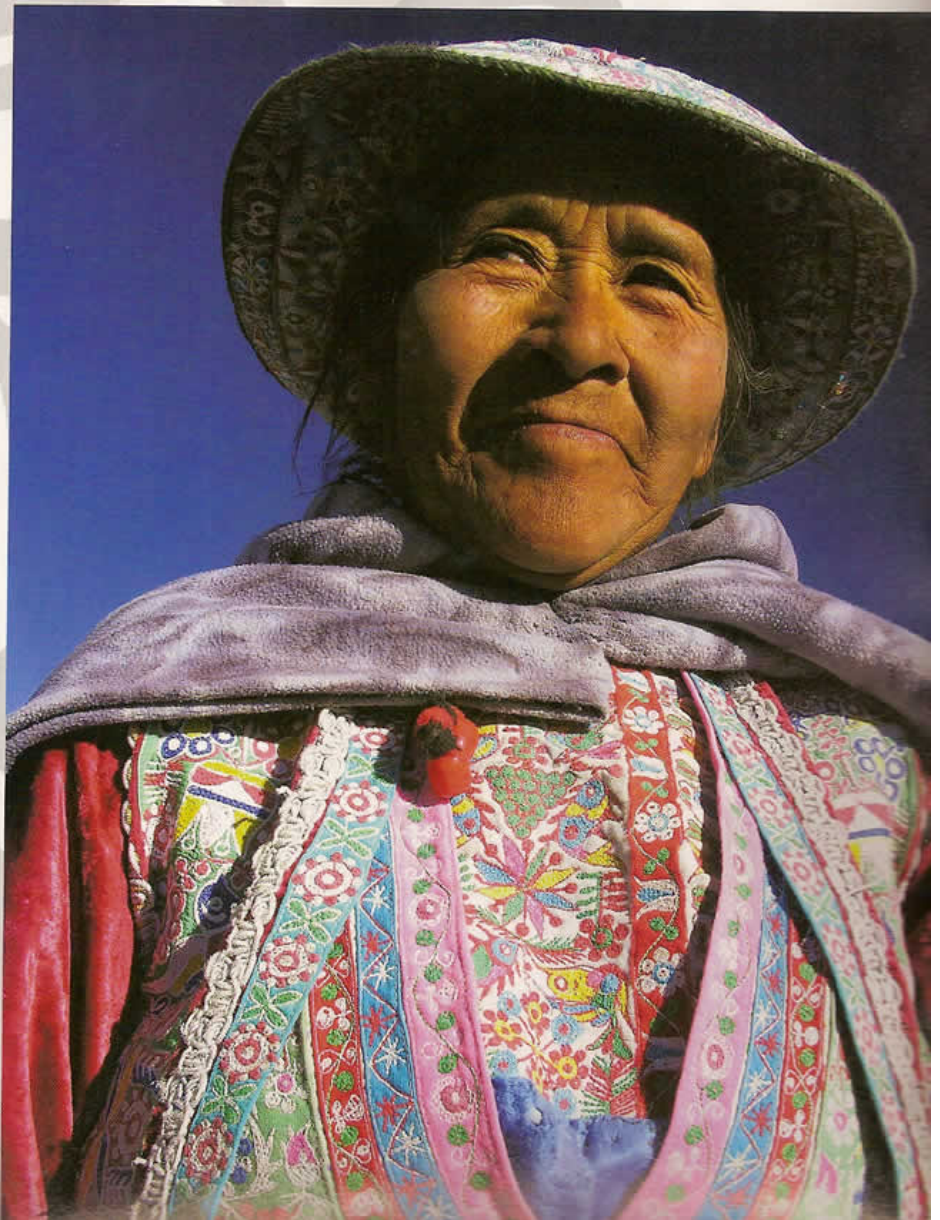
DRAAIERIG VAN DE KERMISKUNST VAN DE PILOOT STA IK NAAST MIJN HONDA

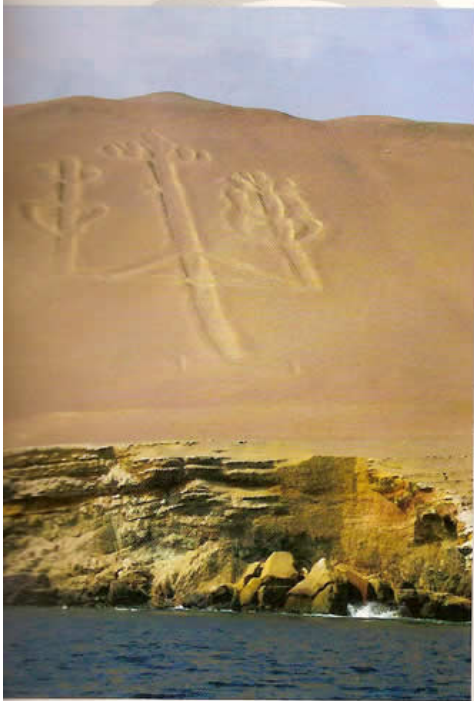
wil blijven rijden, deze ruimte om me heen voelen. De woestijn wordt mijn vriend, zeker de volgende dag, als we een offroadrit over aangelegde zandpaden dwars door de zandduinen maken. De kleuren van het zand en de rotsen, de vreemde gewaarwording dat je overal nog steeds de zee ruikt, al zie je hem niet. Een paar motorrijders voor me, die voort lijken te kruipen door deze zandmassa. In Peru is de volgende verrassing altijd een paar motorkilometers van je verwijderd, een verandering van klimaat of landschap om de hoek.

NAZCALIJNEN

Zeshonderd kilometer dwars door het droogste deel van Peru, door de desolate pampa's. Op weg naar de Nazcalijnen. Verspreid over vijfhonderd vierkante kilometer zijn de lijnen in het zand te zien, het is een van de grootste archeologische mysteries ter wereld. Wie heeft ze gemaakt? En hoe konden ze dit ooit maken, en weten wat ze construeerden als je het eindresultaat alleen maar vanuit de lucht kunt zien? We ruilen de fietsen tijdelijk in voor een Cessna, om de prachtige figuren te bekijken. Zweven wordt vliegen! De piloot kijkt wat lodderig uit

Op grote hoogte lijkt een meer net een spiegel. De blauwe lucht wordt weerspiegeld. In de droge lucht groeit niet veel vegetatie

Niet alleen in Nazca zie je wonderbaarlijke tekeningen: deze vind je op de Islas Ballestas

goblaauwe spiegel de strakblauwe lucht weerkaatst. Kilometers verderop hangt er ijs aan de bergwand, en de hoogvlakte aan de andere kant ligt bezaaid met gebedsstenen. Keurig opgestapeld, om de goden die over de vulkanen waken, gunstig te stemmen.

Het afzien in de kou op de hoogvlakte wordt beloond met een verrukkelijke afdaling naar Abancay. In een paar minuten tijd stijgt de temperatuur met sprongen, en de omgeving oogt ineens weer groen. Voor de verandering rij ik nu niet bijna op een kudde lama's in, maar op een troep ezels die loom door de temperatuur precies in de laatste bocht van de afdaling staan te wachten. In Peru gebeurt altijd het onverwachte.

MACHU PICCHU

Haarspeldbochten zo ver ik kan kijken. Deze rit is een godsgeschenk voor motorrijders. M'n lichte fiets snort tevreden. We hebben tijd nodig voor de honderden bochten: pas in het donker

rollen we Cuzco binnen. Het beroemde Plaza des Armas is feestelijk verlicht, de fontein ervoor een verzamelplaats voor vrolijke Peruanen. Oudere mannen sjokken op het plein heen en weer. De oude stad vormt de uitvalsbasis voor het nabijgelegen Machu Picchu. We ruilen de motoren in voor de trein, en met een hypnotiserend gangetje van dertig kilometer per uur kronkelt dit vervoermiddel door diepe bergkloven naar de oude verloren Incastad. De Inca's hadden de stad zo goed verstopt, dat de Spanjaarden de nederzetting nooit hebben gevonden tijdens hun veroveringstochten. Pas als we door de toegangspoort lopen, openbaart de stad zich aan ons.

Overrompelend, het enige woord om de schoonheid van Machu Picchu te beschrijven. Een mysterie blijft het, hoe de Inca's dit hebben kunnen bouwen op zulke steile rotsen. De nederzetting werd pas in 1911 ontdekt door een Amerikaanse historicus. Ik zou graag zijn gezicht hebben gezien toe hij deze enorme verlaten stad vond, na een klimpartij van enkele weken. Hij moet steil achterover geslagen zijn! Lama's grazen op het gras dat in de ruïnes groeit, en komen nieuwsgierig naar me toe als ik even zit om de tijd te nemen deze sfeer te absorberen. Af en toe kijken ze ineens gezamenlijk een bepaalde kant op, alsof ze geroepen worden, terwijl wij niets horen. Zou het dan toch waar zijn, wat de Colombiaanse schrijver Gabriel Garcia Marquez beweerde: dat dieren in contact staan met verloren geesten?

PUNO

Lang de tijd om te zweven in de sfeer van de verloren stad hebben we niet. Twee dagen lang rijden we offroad dwars door het vochtige Amazone regenwoud. Met de pittigste klim van de hele trip als een verslavend startschot: naar een adembenemende hoogte van 4750 meter. Het is bij vlaggen erg nat en koud. In de stromende regen bereiken we de top. Hijgend van het zuurstofgebrek loop ik naar de rand van het ravijn. Achter de wolken komt de zon tevoorschijn, en de ijle lucht wordt glashelder, alles lijkt scherper. Op deze hoogte sprankelt het licht meer, en het lijkt alsof de schrale lucht al het geluid dempt.

De afdaling is op sommige plekken spekglad door de flarden mist boven het wegdek. Eenmaal beneden ploegen we door rivieren, langs plantages en rijden door dorpjes heen. Vorige week waren we nog op de droogste plek op aarde, nu zakken onze voorwielen af en toe weg in de modder van het natte regenwoud. We zijn onderweg naar nog een van de uitersten op geologisch gebied: het hoogste meer ter wereld, het Titicaca. Op 3800 meter, bij de grens met Bolivia. De boottocht op het meer naar op riet gebouwde drijvende dorpjes gaat niet door, omdat er gestaakt wordt. America Latina – in Zuid-Amerika is altijd wel iets stinkends aan de hand in de politiek. Ditmaal zijn het de Boliviaanse oliebelangen die het dagelijkse leven op z'n gat leggen.

We zijn bijna in Puno. De motor kruipt. De tijd kruipt. Mijn ademhaling piept. Eenmaal aange-

Jij en je motor over een adembenemd hoge pas van bijna 5000 meter

Het hoogst gelegen meer ter wereld: Titicaca

komen voel ik de hoogte. Hoofdpijn, erg moe, maar rusteloos. Ik lig te woelen in m'n bed, de slaap wil niet komen. De volgende dag lijken m'n benen slappe sponzen en m'n hart een overspannen tikkende wekker. De eigenaar van het hotel ziet het, en gebaart: teatime! Ik heb een lichte vorm van hoogteziekte, en daar is volgens de Peruanen maar een remedie tegen. Thee drinken die is getrokken van coca-blaadjes. Coca... van cocaïne? 'No, no, coca no es droga!', verzekert de hotelier me. Het werkt een beetje, en smaakt in ieder geval een stuk beter

KIPPENVEL TREKT OVER MIJN RUGGENGRAAT: ER IS HIER IETS OP DIT PLEIN

dan de andere twee nationale volksdranken: Inka Kola, een mierzoete, stroperige knalgele frisdrank die doet vermoeden dat hij ooit voor andere doeleinden bedoeld was. Insectenverdelging bijvoorbeeld. Of om tandartshonoraria op te schroeven, aangezien het glazuur van je tanden springt van schrik. Of het maisdrankje Chicha; een gefermenteerd maisbier dat mijn kaakspieren van gruwel doet samentrekken. Doet het vast fantastisch bij een andere zeer aantrekkelijke nationale specialiteit: cuy chactado – gegrilde cavia! Moet uren stoven, anders is het net alsof je trekdop eet. De lama-biefstukken zijn weliswaar geen Argentijnse topsteaks, maar redelijk eetbaar. Ik kom langzaam bij. De pas van 4910 meter

Motor aan de kant en intens genieten van de overweldigende El Misti vulkaan

hoog die we over mogen steken op weg naar Chivay gaat me al wat beter af. Zo lang ik maar rij, kan ik redelijk ademen. Afstappen voor een foto en een stukje lopen voelt alsof ik de moonwalk van Michael Jackson naspeel. Het wordt dan meteen gruisig in m'n hoofd, en m'n benen zijn weer als pap. Ik stop bij een plateau, en heb uitzicht op acht vulkanen. Hoe klein kan een mens zich voelen bij het aanschouwen van zo veel schoonheid.

OPNIEUW GELOVEN

Terug in Arequipa belanden we middenin een katholieke processie. Het plein is verlicht door honderden kaarsen die devote gelovigen in hun handen dragen. Het kaarsenvet druipet op hun handen, maar ze lijken het niet te voelen. Misdienaren lopen in witte pijen in een rij achter een hoge geestelijke aan. Er klinkt zacht gezang. Een warme windvlaag lijkt de processie te begroeten. Het vreemde is, dat geen enkele kaars dooft. Kippenvel trekt over mijn ruggen-

Lama's, ezels en honden steken zonder om te kijken de volstrekt lege wegen over

graat. Hier is iets, hier, nu, op dit plein. Na drie weken in dit land heb ik opnieuw leren geloven. Niet in een godsdienst, maar in het loslaten van logica. De geschiedenis is overal tastbaar. Het landschap als een veertienregelig sonnet door zijn verscheidenheid, de bevolking soms ronduit rauw, maar veel vaker schuw en uiteindelijk verwelkomend. Het rijden was hypnotiserend. Peru is niet alleen what you see is what you get. Als hier op dit plein nu lama's hadden gestaan, dan hadden ze allemaal omhoog gekeken. Omdat ze geroepen werden. Omdat de wind geheimen fluistert.

Met dank aan Arai voor de Tour-X helm en Herman Zijerveld van www.ledriesales.nl voor de CirCui Rearbag -tas.

